

Evaluatie en actualisatie gemeentelijk geurbeleid

Boekel, 31 mei 2023

Deze toelichting

- Waarom deze bijeenkomst
- Achtergronden wet- en regelgeving
- Geur uit stallen van veehouderijen in relatie tot huidige geurnormen en advieswaarden GGD
- Aandachtspunten voor geurnormen en geurbeleid
- Vervolgstappen

Aanleiding 1

- Coalitieprogramma en Collegeprogramma 2022 – 2026
- Evaluatie en update geurvisie in 2023
- Resultaten onderzoek
- Ophalen van aandachtspunten
- Later mag iedereen (formeel) reageren op de ontwerp geurverordening, beleidsregel en geurgebiedsvisie

Aanleiding 2

Waarom tijdsdruk?

- Ontwerp voor inwerkingtreding **Omgevingswet** (was 1-7-2023, nu 1-1-2024)
- **Gebiedsvisie Bovenstehuis**: aanhoudingsbesluit Wgv verloopt. College moet uiterlijk 23 juni het ontwerp (als raadsvoorstel) aan de Raad voorgelegd hebben. College moet voor deze datum besluiten.
- **Bestemmingsplan bedrijventerrein Lage Raam**: plan ligt klaar, maar wacht op aangepaste geurnorm

College neemt op **13 juni** besluit met input van:

- Resultaten geurevaluatie en de geurgebiedsvisie (incl. advies GGD)
- Ontvangen aandachtspunten van bewoners en stakeholders n.a.v. bijeenkomst van 17 april
- Input Raad n.a.v. bijeenkomst 31 mei

Proces naar vaststelling

- 17 april Bewoners en stakeholders gehoord
- 31 mei Raad geïnformeerd (vandaag)
- 13 juni Collegebesluit ontwerp
- Zomer Inspraak en toelichting
- Herfst Collegebesluit aanpassingen
- Najaar Commissie en Raadsbesluit
- 1 jan 2024 Inwerkingtreding Omgevingswet:
(ontwerp)geurverordening wordt onderdeel tijdelijk
omgevingsplan

Huidige wet- en regelgeving

- Wet geurhinder en veehouderij
- Wet ruimtelijke ordening

Geurnormen (voorgrondnormen) vergunningverlening veehouderijen

Maximale geurbelasting

Dierplaats x factor = geuremissie

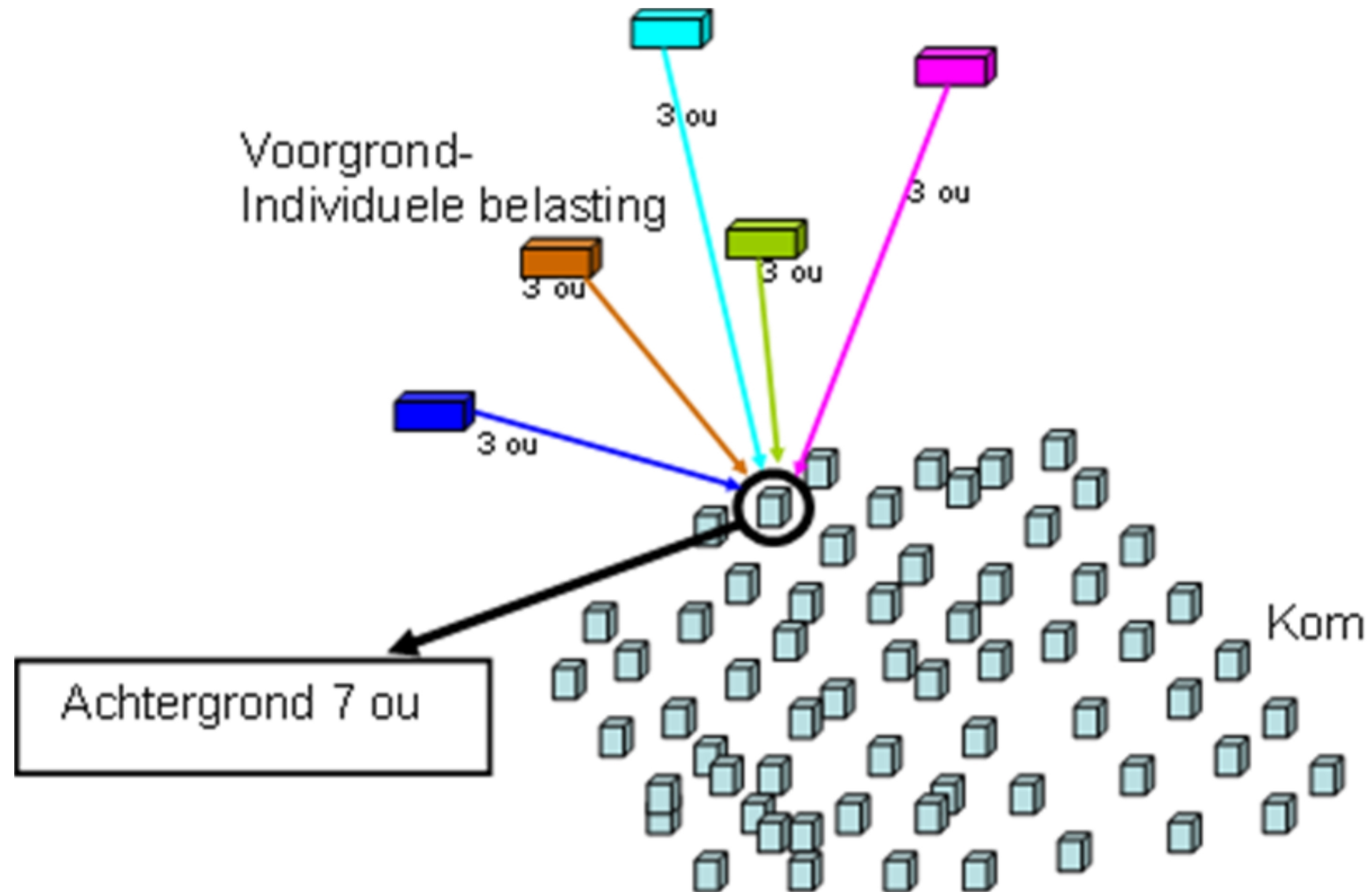
Minimale afstand

Geen factor maar vaste afstand

Cumulative geurbelasting (achtergrondbelasting) t.b.v. toetsen woon- en leefklimaat voor omwonenden van veehouderijen

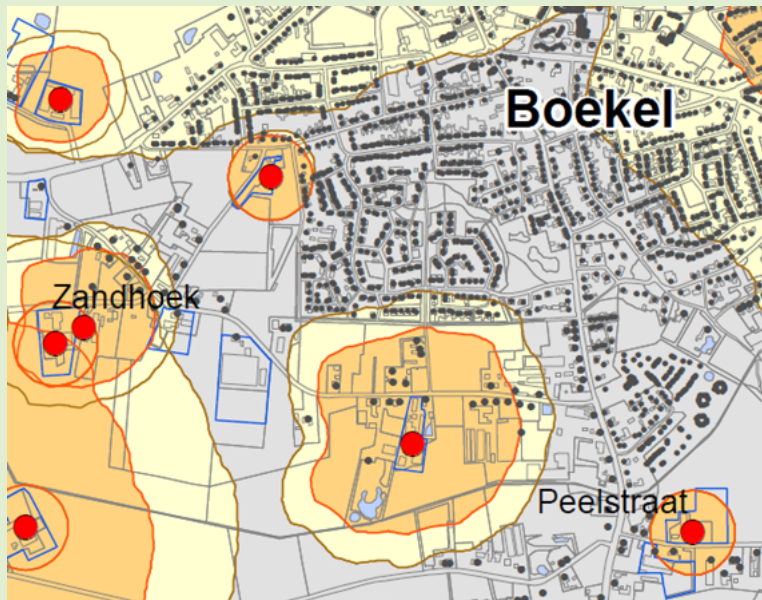

Voor- en achtergrondnorm

Voorgrond norm

Geurbelasting van 1 veehouderij

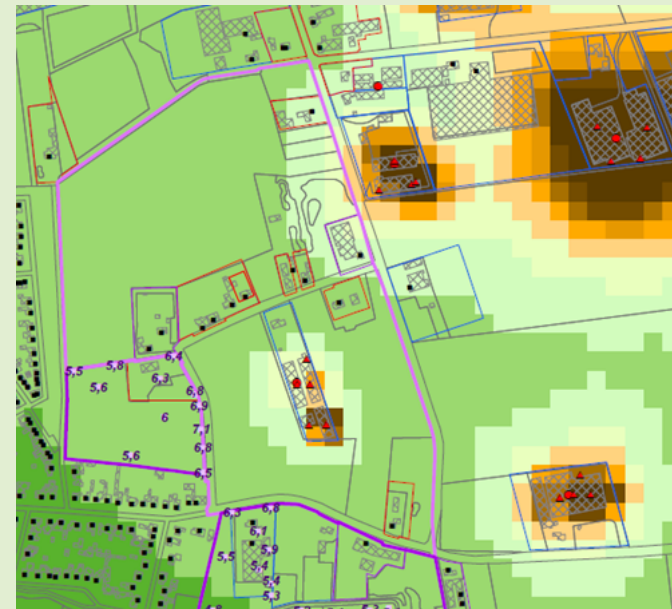
Bepalend voor vergunningverlening veehouderij en voor de “omgekeerde werking” (respecteren bestaande rechten bij nieuwe ontwikkelingen nabij de veehouderij)

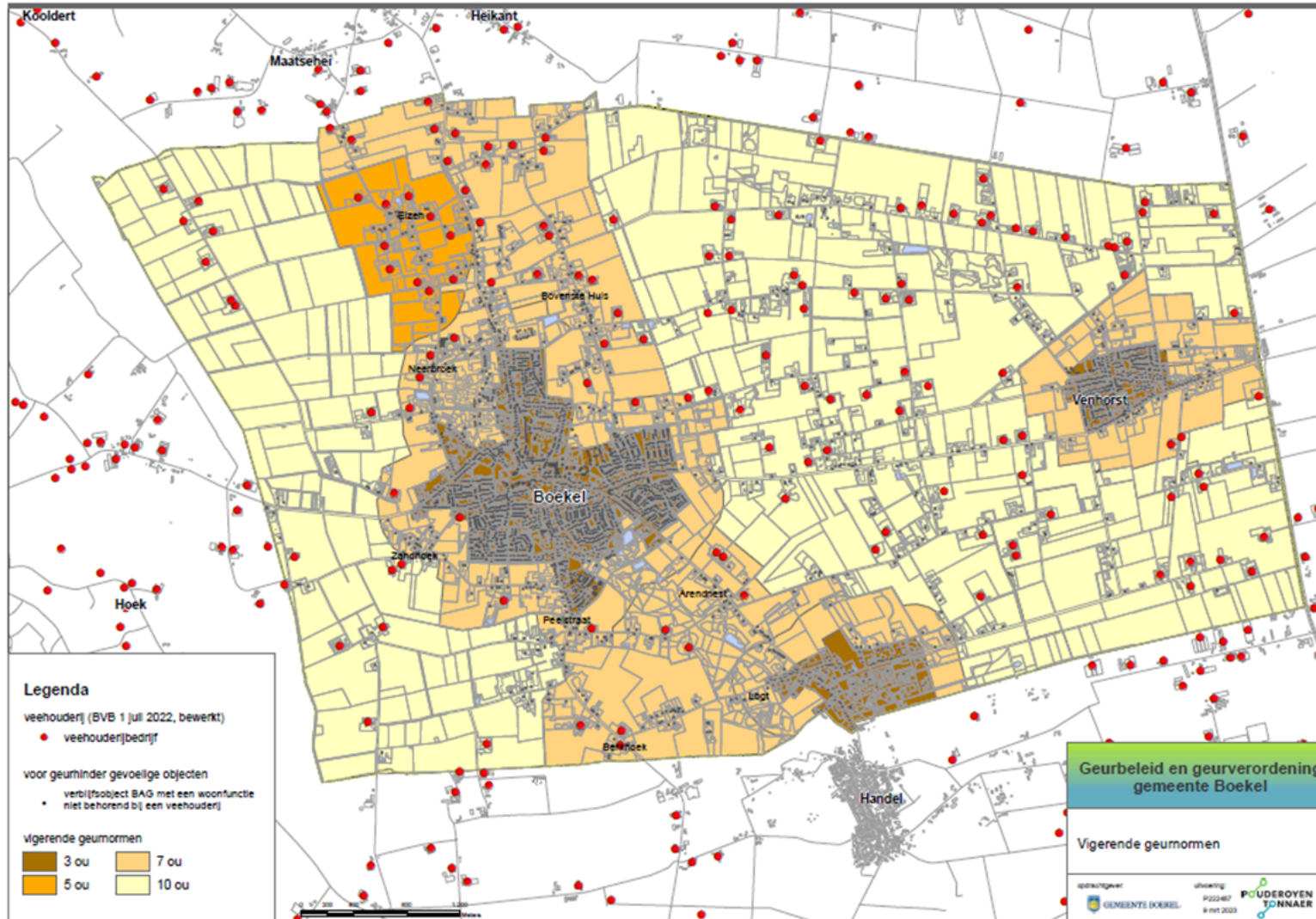
Achtergrond norm

Geurbelasting van meerdere veehouderijen samen

Hoe groot is de kans op geurhinder vanwege de geurbelasting? Is er een goed/aanvaardbaar woon- en leefmilieu? Van belang bij ruimtelijke procedures

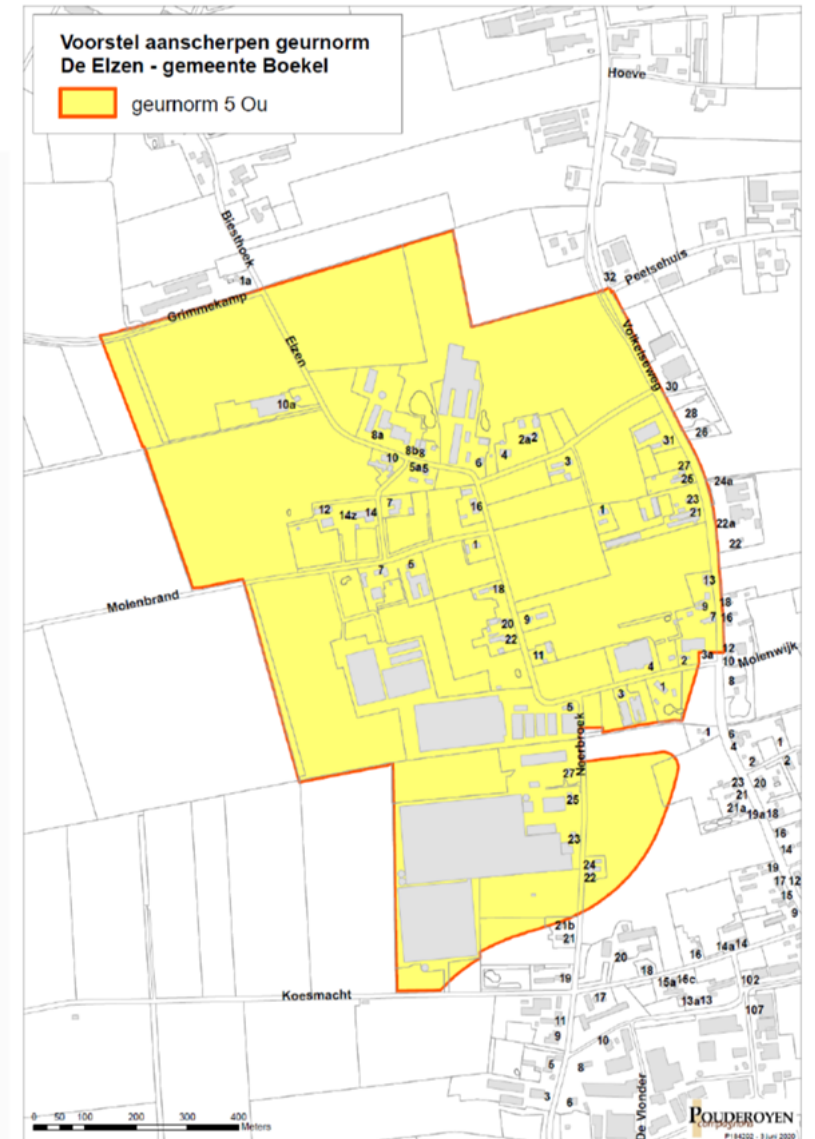
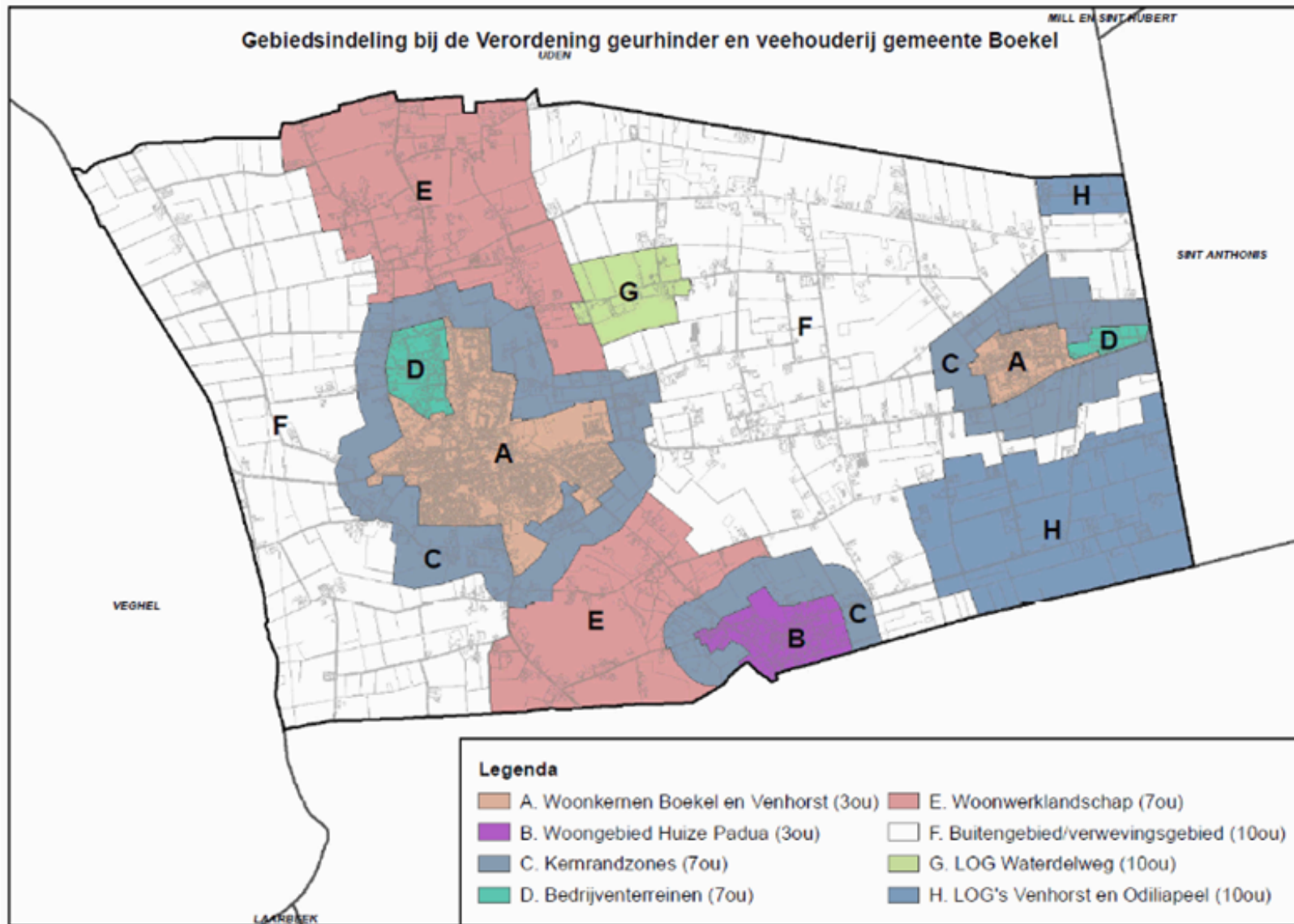

Huidige geurnormen

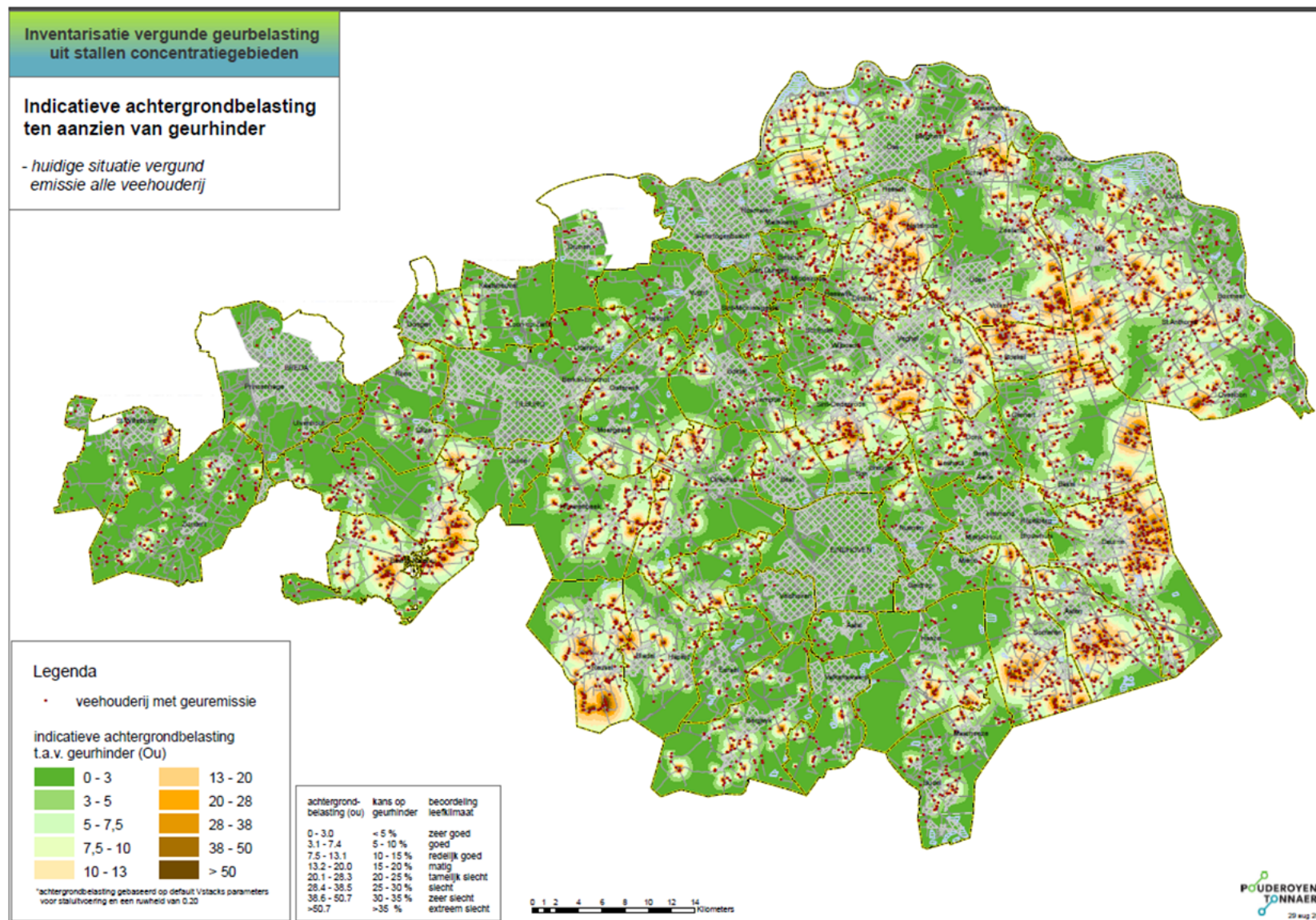

- Voor de bebouwde kom standaard wettelijke waarde (3 Ou)
- Afwijkende (voorground)normen voor het buitengebied, strenger dan de vaste wettelijke waarde (14 Ou)
- Toetswaarden normen m.b.t. achtergrond (cumulatieve geurbelasting) in geurgebiedsvisie 2012 (geen formeel raadsbesluit)
- Normen achtergrondbelasting in provinciale regels voor veehouderijen en norm achtergrondbelasting voor de Elzen

Herkomst huidige normen

Geurnormen (achtergrond) Provincie Noord-Brabant

Provinciale geurnorm (achtergrondbelasting, cumulatieve norm) bij ontwikkeling veehouderij in een concentratiegebied:

- 10 Ou bebouwde kom
- 20 Ou buitengebied

De provincie stelt geen regels t.a.v. geurbelasting bij ontwikkelingen van woningen

Geen regels provincie t.a.v. voorgrondnorm (dat is aan de gemeente)

Doorkijk nieuwe wet- en regelgeving (Omgevingswet)

Veranderingen onder de Omgevingswet (Ow)

- Geurgevoelige objecten onder de Omgevingswet: gebouwen met functie wonen, onderwijs, gezondheidszorg en kinderopvang.
- Gemeenteraad kan onder de Ow besluit nemen over overige gebouwen die als geurgevoelig object aangemerkt moeten worden bij vergunningverlening:
 - gebouwen met functie horeca, recreatie, bedrijf, etc.
 - gebouwen die nog niet aanwezig zijn, maar o.b.v. omgevingsplan of omgevingsvergunning mogen worden gerealiseerd.
- In het omgevingsplan moeten **bebouwingscontouren geur** worden vastgesteld. In de geurgebiedsvisie / geurverordening zal een (actuele) begrenzing van de bebouwde kom (straks: bebouwingscontour geur) worden opgenomen

Extra bevoegdheden Crisis- en Herstelwet

- Provincie Noord-Brabant neemt deel aan experimenten onder de Crisis- en herstelwet. Extra bevoegdheden voor gemeenten vanaf 23 april 2021 van kracht.
- Voor situaties waarbij sprake is van grote geurhinder, kan een gemeente met het Crisis- en herstelwet experiment (Chw) een bestaande vergunning aanpassen en bijvoorbeeld aanvullende eisen stellen, of bij een vergunningaanvraag afwijken van de standaard 50% regel bij uitbreidingen in overbelaste situaties.
- Gemeenten die dit willen toepassen, moeten dit kenbaar maken.
- Maatwerk via een apart traject. Niet via de geurverordening en beleidsregel.

Ontwikkelingen 1

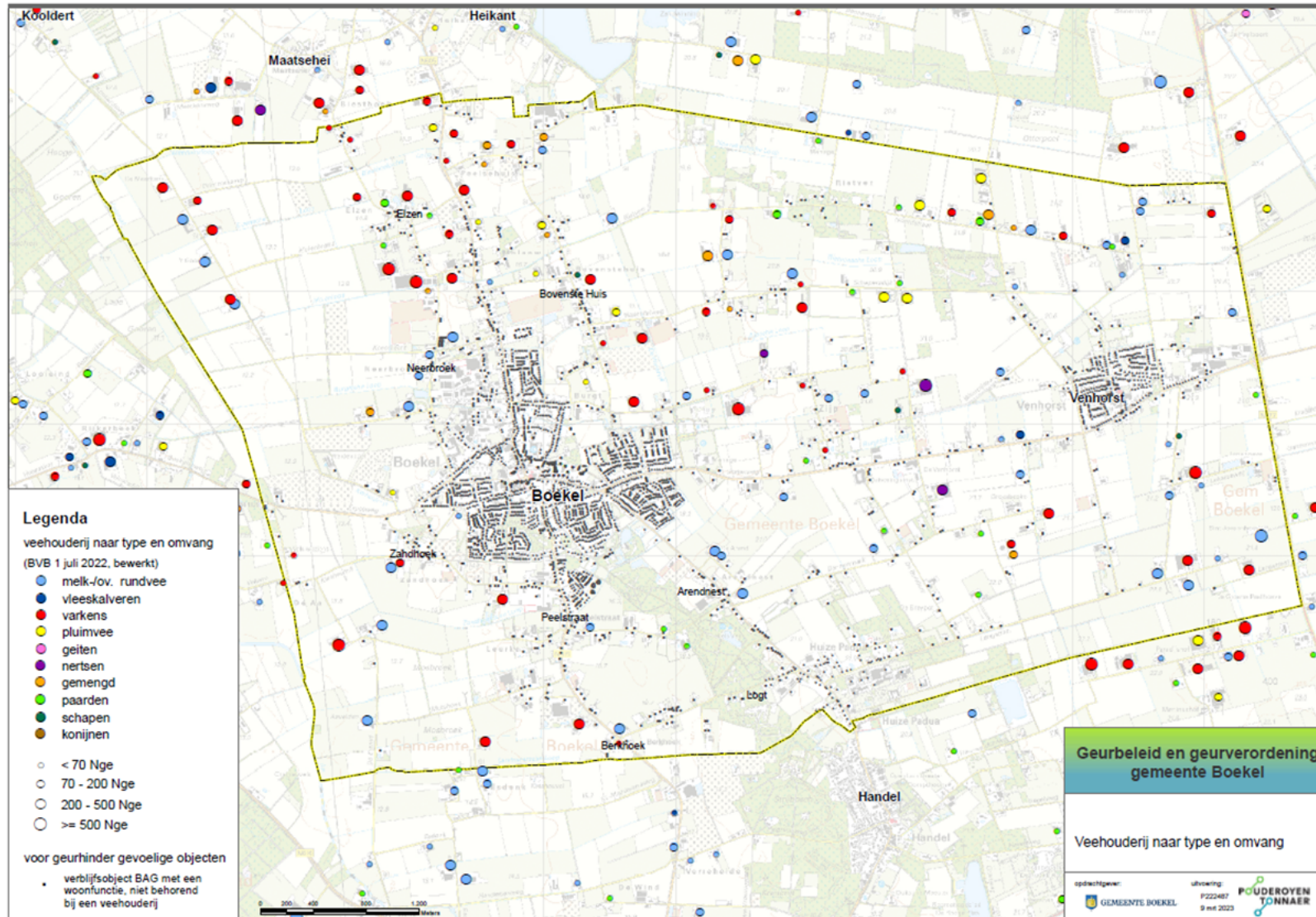
- Er loopt in het kader van het Schone Lucht Akkoord in de provincie Noord-Brabant een pilot voor het verbeteren van de werking van biologische combi-luchtwassers in de varkenshouderij. Het doel hiervan is om te komen tot een aanpak waarmee bestaande biologische combi-luchtwassers in varkenshouderijbedrijven goed benut kunnen worden voor reductie van geur en ammoniak.
- Mogelijke aanpassing landelijke geurnormen en regels (brief aangekondigd voor voorjaar 2023).
- Uitspraak rechtbank Den Haag (september 2022): de nu geldende Wet geurhinder en veehouderij beschermt in enkele concrete gevallen omwonenden van veehouderijen onvoldoende -> recht op schadevergoeding voor omwonenden bij een hoge (voorgrond) geurbelasting. Hoger beroep (Raad van State) volgt nog.

Ontwikkelingen 2

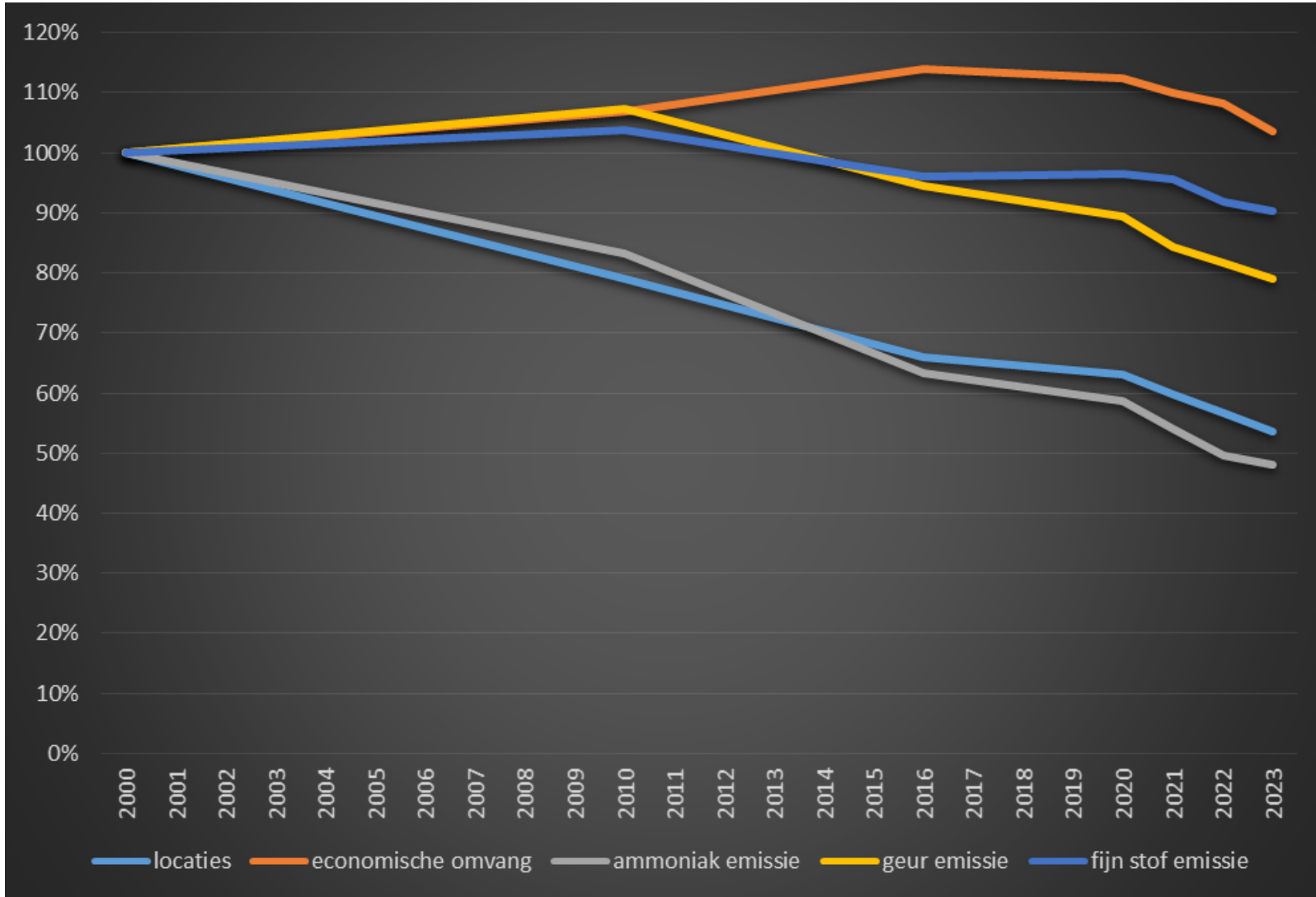
- Geur uit stallen veehouderijen als ‘meekoppelende structurele keuze’ in het Nationaal Programma Landelijk Gebied. In elk geval geen lokale verslechtering in luchtkwaliteit en leefbaarheid (inclusief geur) en waar mogelijk een verbetering.
- Door ligging gemeente Boekel op grote afstand N2000 gebieden weinig beperkingen vanuit stikstof en waterkwaliteit.
- Vrijkomende bedrijfslocaties interessant als ‘satellietlocaties’?
- Verouderde stallen aanpassen aan provinciale eisen uiterlijk 2028.
- Vervallen derogatie, sturen op verhouding mestproductie en areaal grond. Het ministerie van LNV heeft mestverwerking opgenomen in de plannen voor kringlooplandbouw waarbij gestuurd wordt op verwerking van alle mest van niet-grondgebonden bedrijven.

Onderzoek t.b.v. evaluatie en actualisatie geurbeleid

Veehouderijen in Boekel

Ontwikkeling sinds 2000

- Ontwikkeling aantal veehouderijen en vergunde stalemissies in de gemeente Boekel
- Op basis van de registratie van vergunde dierplaatsen en stalsystemen sinds 2000 (2000 = 100%)
- Emissies o.b.v. huidige emissiefactoren (dus correctie eerder vergunde emissies vanwege gewijzigde emissiefactoren)

Latente ruimte in vergunningen

- Vergelijking aantal vergunde dierplaatsen met opgave aantal dieren CBS Landbouwtelling (gemeente als geheel), 2022
- Latente ruimte: niet benut deel (percentage) vergunde ruimte
- Rekening houdend met 5 a 10% standaard verschil (verwerkt in emissiefactoren)

Latente ruimte gemeente Boekel (2022)	Latente ruimte in vergunningen/meldingen
Geuremissie	15 a 20%
Ammoniak emissie	30 a 35%
Fijn stof emissie	35 a 40%
Economische omvang	30 a 35%

Onderzoek t.b.v. actualisatie geurnormen

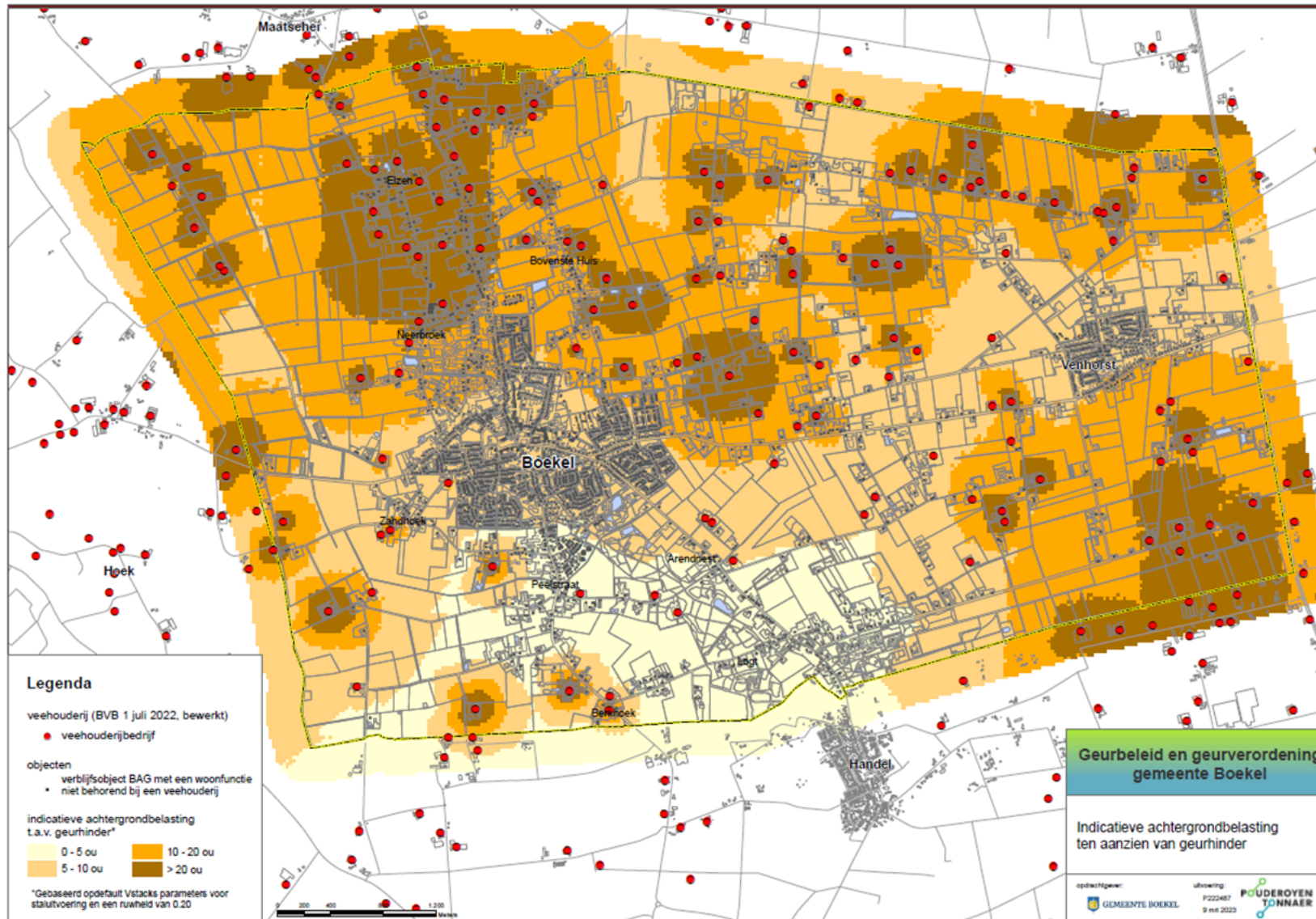
Strengere geurnorm (lage waarde) Hogere geurbelasting niet aanvaardbaar	Soepelere geurnorm (hoge waarde) Hogere geurbelasting wel aanvaardbaar
Extra bescherming omwonenden tegen geurhinder	Minder bescherming omwonenden tegen geurhinder
Bij ontwikkeling veehouderij sturen op afname geurbelasting	Minder sturen op afname geurbelasting bij ontwikkeling veehouderij
Meer knelpunten voor functieveranderingen, zoals hergebruik Vab-locaties of nieuwe woningen	Minder knelpunten voor functieveranderingen, zoals hergebruik Vab-locaties en nieuwe woningen
Beperking ontwikkeling veehouderij / extra investeringen nodig bij ontwikkeling	Meer ruimte ontwikkeling veehouderij of minder investeringen nodig bij ontwikkeling

Aanpak onderzoek

Deelgebied (in beleidsopties 2 en 3 zijn afwijkende indelingen mogelijk)	Beleidsoptie 1 Huidige normen	Beleidsoptie 2 GGD-adviezen	Beleidsoptie 3 Nader te bepalen, range indicatief weergegeven
Bebouwde kom (wonen en gemengd)	3 Ou voorgrond	2 Ou voorgrond 5 Ou achtergrond	1 - 3 Ou voorgrond 5 – 10 Ou achtergrond
Bedrijventerreinen	7 Ou voorgrond	2 Ou voorgrond 5 Ou achtergrond	5 - 10 Ou voorgrond 10 - 20 Ou achtergrond
Kernrandzones Woonwerklandschap	5-7 Ou voorgrond	5 Ou voorgrond 10 Ou achtergrond	5 - 7 Ou voorgrond 10 - 20 Ou achtergrond
Buitengebied	5 - 10 Ou voorgrond	5 Ou voorgrond 10 Ou achtergrond	5 – 10 Ou voorgrond 10 - 20 Ou achtergrond

Gezondheidskundige advieswaarden GGD

maximale cumulatieve geurbelasting (achtergrond)

- voor de bebouwde kom maximaal 5 Ou

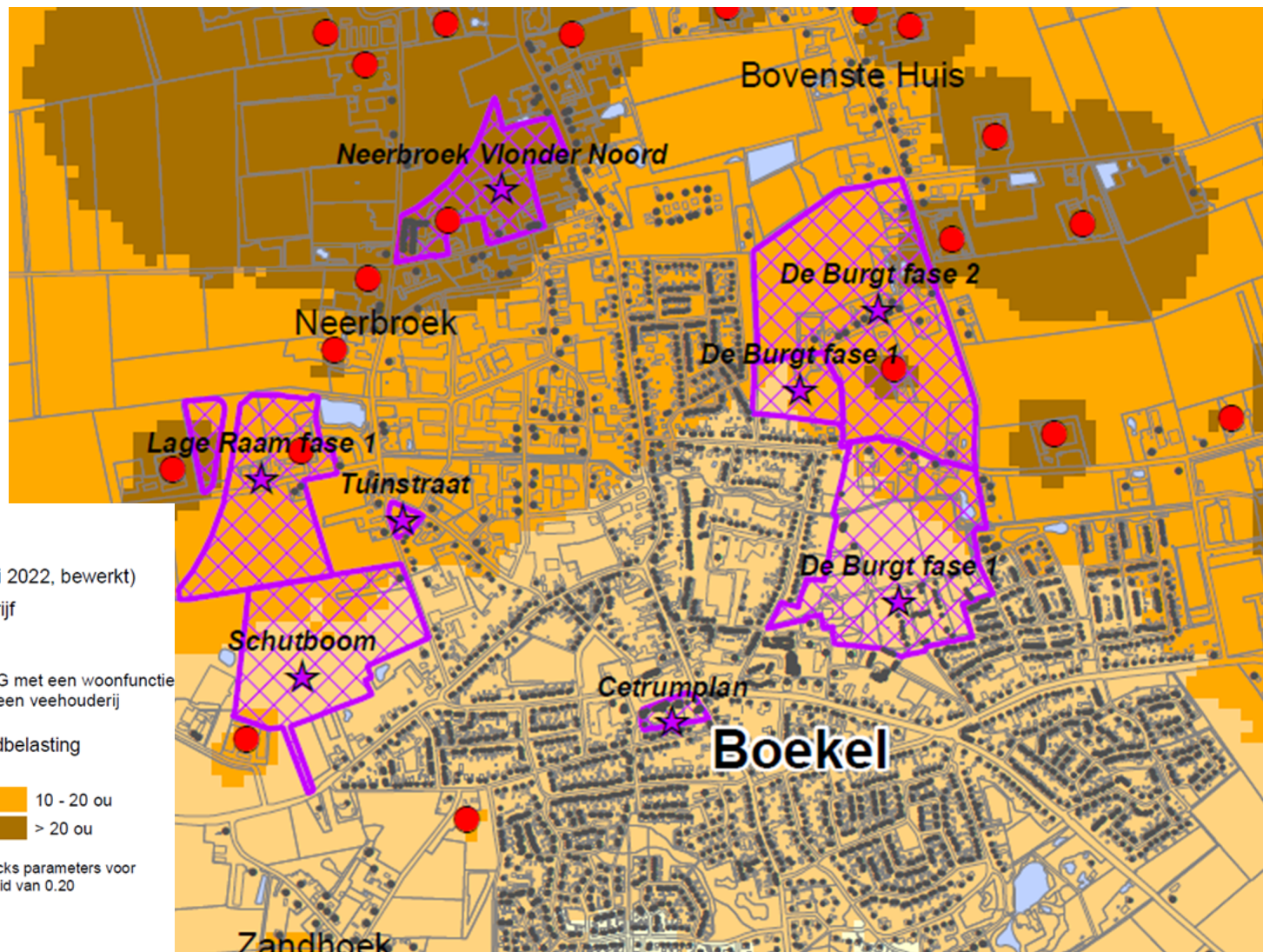
(voorgond max 2 Ou)

- voor het buitengebied maximaal 10 Ou

(voorgond max 5 Ou)

Voor het grootste deel van het grondgebied van Boekel is de berekende geurbelasting hoger dan de advieswaarden van de GGD

Achtergrondnormen: GGD en plannen

Onverkort toepassen advieswaarde maximale cumulatieve geurbelasting van de GGD als toetswaarde van een aanvaardbaar woon- en leefmilieu is niet verenigbaar met realisatie gewenste ontwikkelingen

Dit omdat de cumulatieve geurbelasting hoger is dan de GGD-advieswaarde voor de achtergrondnorm

Achtergrondbelasting per deelgebied

Deelgebied	Voldoet aan GGD-norm (bebouwde kom 5 Ou, buitengebied 10 ou)	Voldoet aan provinciale norm (bebouwde kom 10 Ou, buitengebied 20 Ou)	Hoger dan provinciale norm
Woongebieden bebouwde kom	10 %	90 %	10 %
Bedrijventerreinen, kernrandzones, buitengebied	43 %	79 %	21 %
Totaal grondgebied gemeente Boekel	16 %	88 %	12 %

Op basis van verblijfsobjecten BAG met woonfunctie, niet behorend bij een bestaande veehouderij
& indicatieve berekening achtergrondbelasting

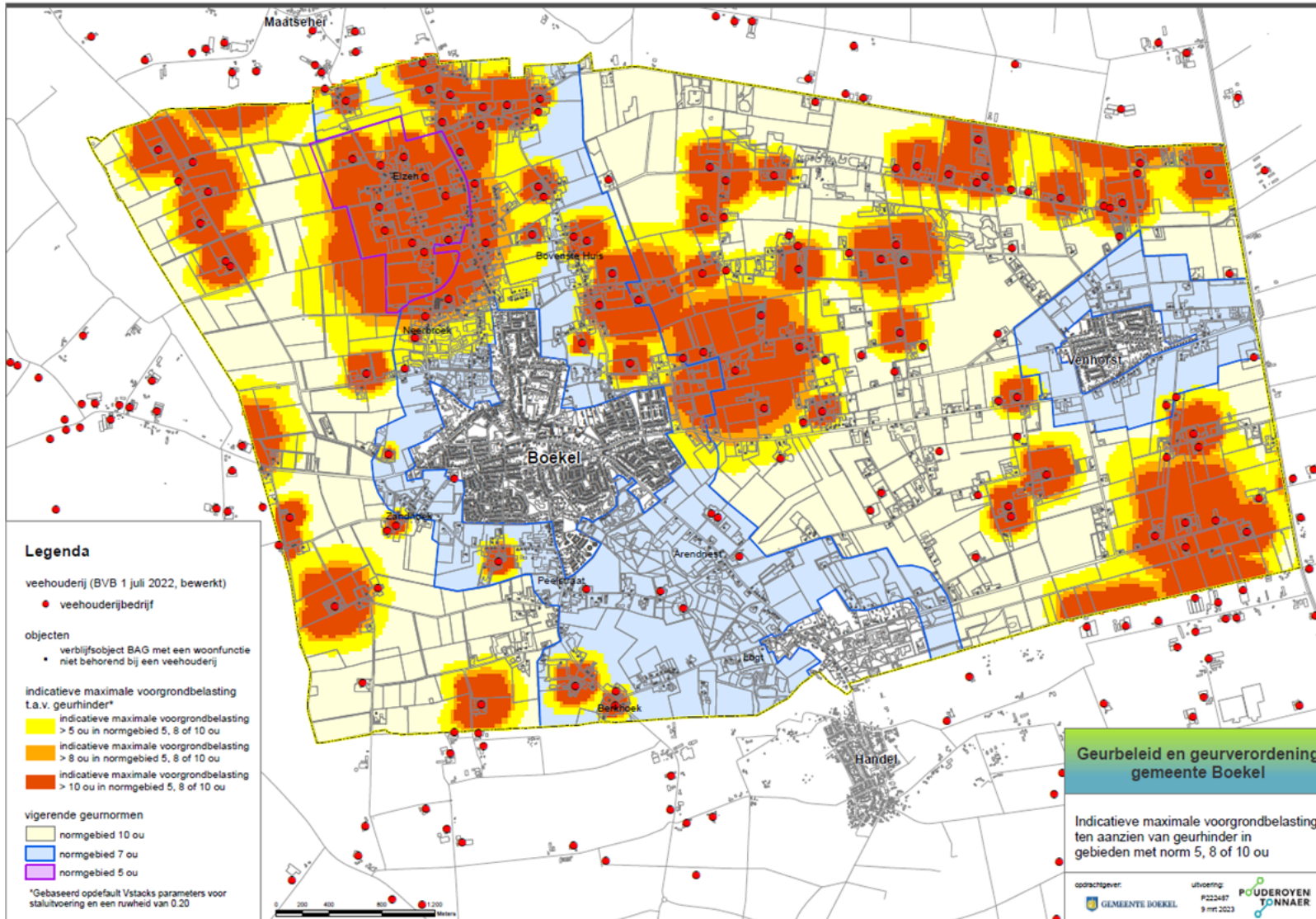
Achtergrondbelasting per deelgebied exclusief latente ruimte (geur)

Deelgebied	Voldoet aan GGD-norm (bebouwde kom 5 Ou, buitengebied 10 ou)	Voldoet aan provinciale norm (bebouwde kom 10 Ou, buitengebied 20 Ou)	Hoger dan provinciale norm
Woongebieden bebouwde kom	27 %	96 %	4 %
Bedrijventerreinen, kernrandzones, buitengebied	54 %	87 %	13 %
Totaal grondgebied gemeente Boekel	32 %	95 %	5 %

Op basis van verblijfsobjecten BAG met woonfunctie, niet behorend bij een bestaande veehouderij
& indicatieve berekening achtergrondbelasting

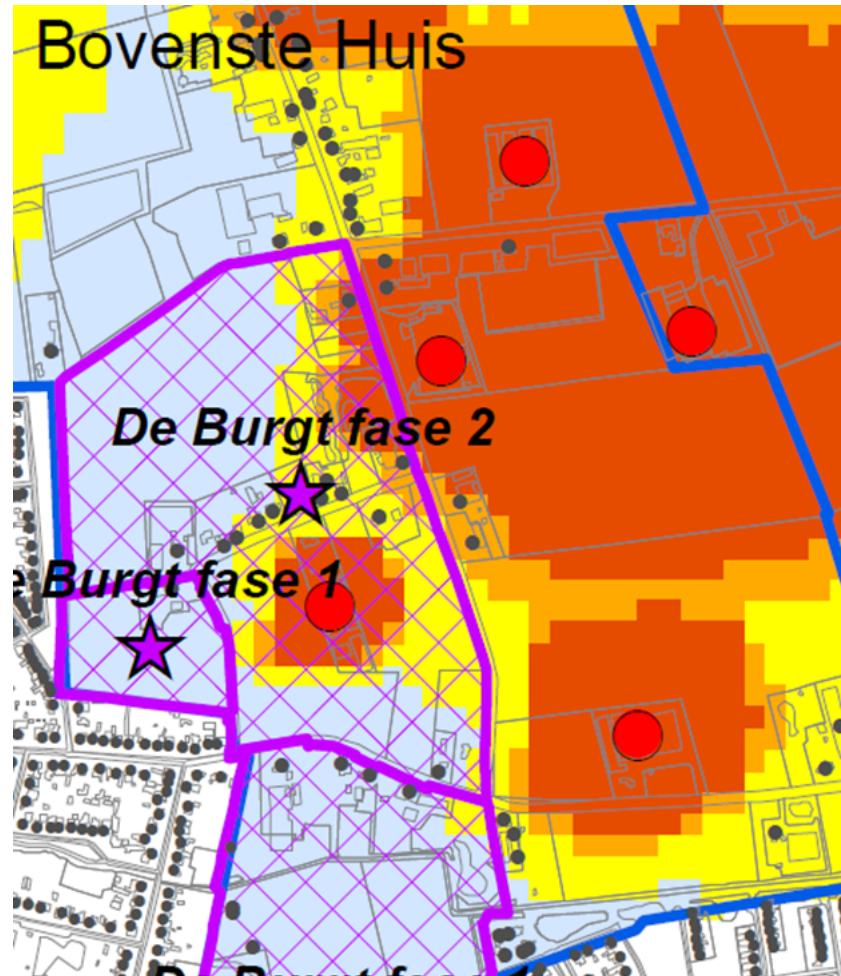
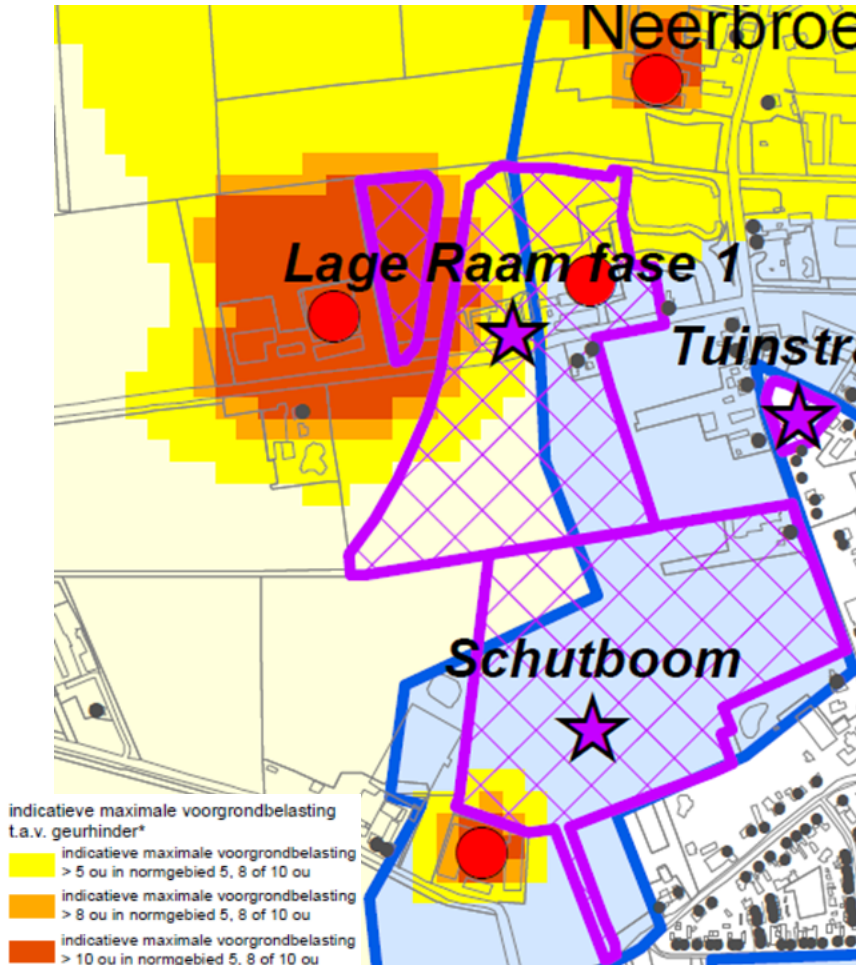
Correctie latente ruimte vergund aantal dierplaatsen van 20% (gemiddeld over alle locaties)

Voorgroendnorm GGD buitengebied

- Aanscherpen geurnormen leidt tot grotere “omgekeerde werking” (geurcontouren)
- Meer kans op aantasten rechten veehouderij bij functiewijziging (realisatie nieuwe voor geurhinder gevoelige objecten nabij de veehouderijen)
- Afhankelijk van locatie bestaande- en nieuwe gevoelige objecten & norm

Voorgroendnorm GGD: kernrandzone

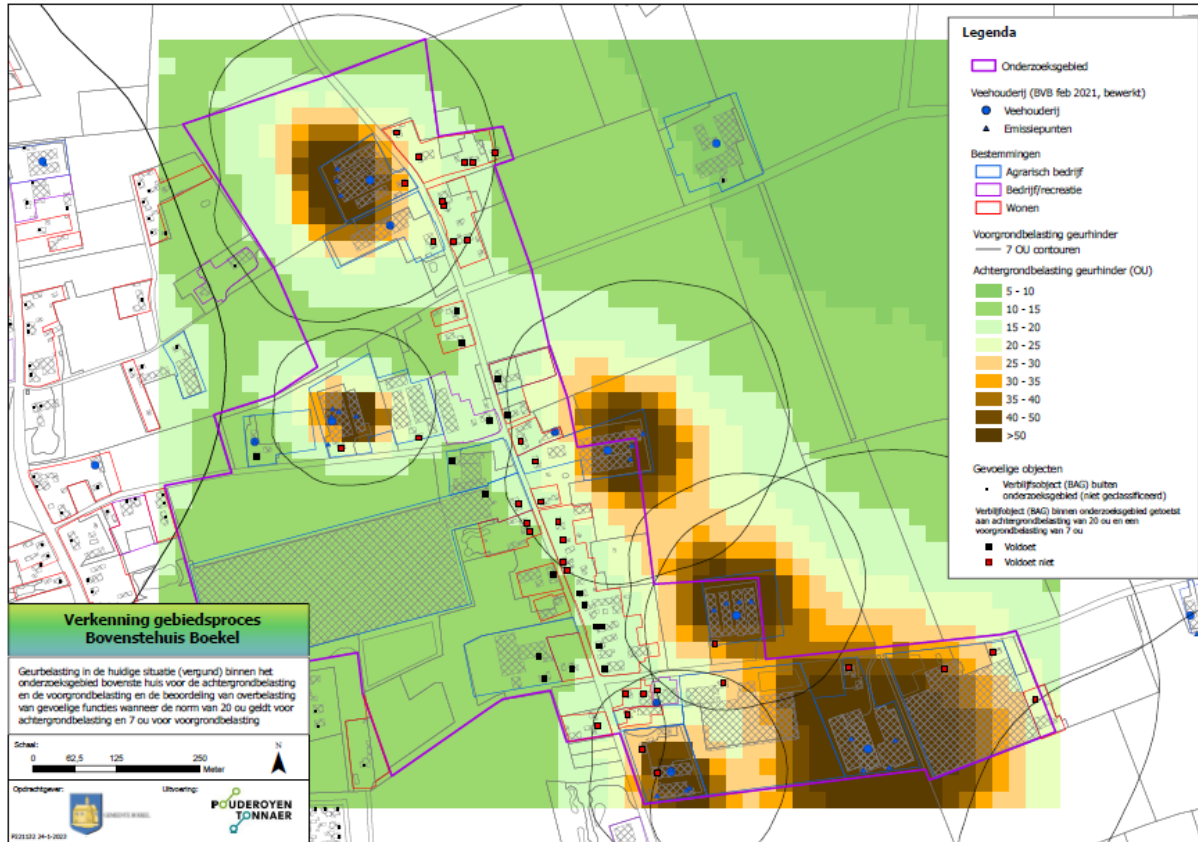
- Aanscherpen norm van 7 5 Ou leidt tot grotere “omgekeerde werking” (geurcontouren)
- Meer kans op aantasten rechten veehouderij bij functiewijziging (realisatie nieuwe voor geurhinder gevoelige objecten)
- afhankelijk van locatie bestaande en nieuwe geurgevoelige objecten

Voorgroondbelasting per deelgebied

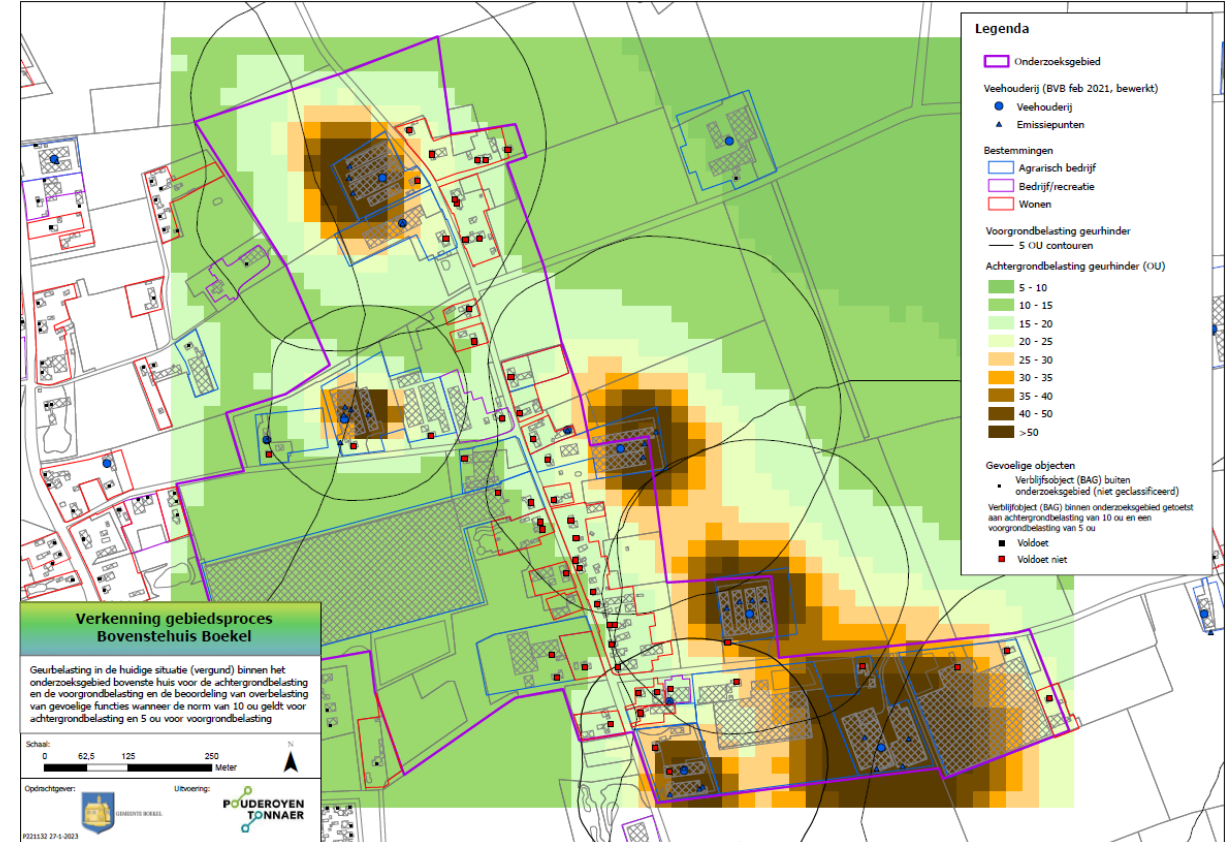
Deelgebied o.b.v. huidige normen voorgroondbelasting	Toetswaarde GGD-norm	Overschrijding GGD-norm voorgroondbelasting	Totaal aantal objecten met overschrijding
Norm 3 gebied	2 Ou	60 %	2265
Norm 5 gebied	5 Ou	100 %	43
Norm 7 gebied	5 Ou	42 %	286
Norm 10 gebied	5 Ou	54 %	141
Totaal	n.v.t.	58 %	2660

Op basis van verblijfsobjecten BAG met woonfunctie, niet behorend bij een bestaande veehouderij & indicatieve berekening voorgroondbelasting per veehouderij

Gebiedsproces Bovenstehuis: geur huidige situatie

7 OU voorgrond: meerdere woningen boven de norm
20 OU achtergrond: enkele woningen boven de norm

5 OU voorgrond: bijna alle woningen boven de norm
10 OU achtergrond: alle woningen boven de norm

Cumulatie met andere geurbronnen

- Geen geur van RWZI's
- Geen industriële geur en geen grootschalige mestverwerking met provincie BG
- Geen geurrelevante niet-agrarische bedrijven.
- Dutch plantin op bedrijventerrein De Vlonder (kokossubstraten) heeft geurrelevante bedrijfsactiviteiten, maar geen sprake van geurhinder.
- Brabantscan, Boekel 2020, ernstige geurhinder van:
 1. landbouw- en veeteeltactiviteiten algemeen
 2. stallen
 3. mest uitrijden
 4. stoken
- Gemeente kan ook sturen op geur mestverwerking op boerderijniveau (bijv. nieuwe situaties geurconcentratie max 0,5 OU/m³ woonkernen en max 1 OU/m³ gemengd gebied).

Gezondheid, Milieu en Veiligheid Brabant

Geurgebiedsvisie – Boekel

inbreng GGD – geur en gezondheid

Rob van Aalsburg
Arts Maatschappij + Gezondheid, medische milieukunde

Geurhinder in Boekel – GGD Gezondheidsmonitor 2020

Matige of ernstige geurhinder 51%

Ernstige geurhinder 17 %

Bronnen van geurhinder	Matige of ernstige hinder	Ernstige hinder
Riolering/zuivering	6%	
Landbouw- en veeteeltactiviteiten	33%	
Mest uitrijden	31%	8%
Stallen met vee, pluimvee e.d.	32%	10%
Opslag/productie van veevoer	4%	2%
Vergister	7%	2%
Andere bedrijven/industrie	6%	2%
Wegverkeer	8%	1%
Vliegverkeer	6%	2%
Open haard/allesbrander	19%	4%

Geurhinder is een gezondheidseffect (World Health Organisation, Gezondheidsraad)

- Verstoring van gedrag en activiteiten
- Stress-gerelateerde gezondheidsklachten

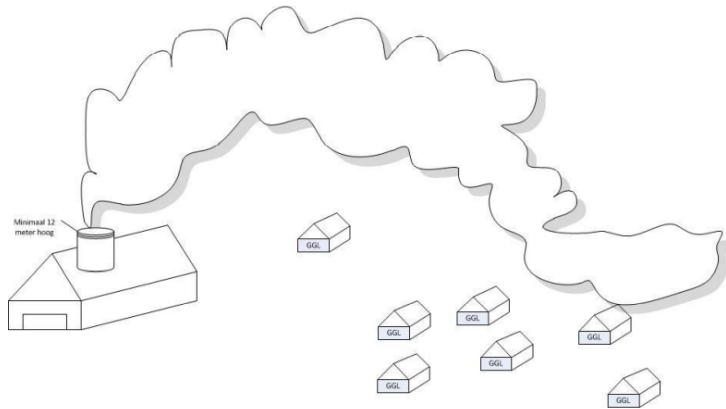
Hoofdpijn, misselijkheid, benauwdheid

Gezondheidsmonitor 2020 - Boekel

Bezorgd over gezondheid door	
Veehouderij in de buurt	19%
Bedrijven of industrie in de buurt	4%
Akkerbouw/tuinbouw in de buurt	5%
Infectieziekten overdraagbaar van dier op mens (bijv. Q-koorts)	34%
Blootstelling aan fijn stof	35%

Geurhinder in relatie tot geurbelasting

Figuur 2. Verspreiding geurpluim

Cumulatieve geurbelasting (OU/m3)	Hinderniveau Handreiking Wgv	Hinder (mate) Geelen ea - gecorrigeerde emissie
1,0	2%	7%
1,5	3%	9%
2,0	4%	11%
2,5		12%
3,0	5%	14%
4,0	6%	16%
5,0	7%	19%
6,0	8%	21%
7,0	10%	22%
8,0	10%	24%
9,0	11%	26%
10,0	12%	27%
12,0	14%	30%
14,0	16%	32%
16,0	17%	34%
18,0	19%	36%
20,0	20%	38%
22,0	21%	39%
24,0	22%	41%
26,0	24%	42%
28,0	25%	43%
30,0	26%	45%
32,0	27%	46%
34,0	28%	47%
36,0	29%	48%
38,0	30%	49%
40,0	30%	50%

Aandachtspunten na informatieavond bewoners en stakeholders 17 april 2023

- Actualisatie veehouderijenbestand: Input ontvangen over veehouderijen waarvan bekend is dat ze geen vee meer houden. Deze zijn gecheckt.
- Aandacht voor de inschatting van de latente ruimte, voor afname geur door autonome ontwikkelingen zoals provinciale stalleisen en gevolgen stikstofbeleid. En veel ondernemers van 55+ hebben geen bedrijfsopvolger.
- Verzoek om de geurnorm van 5 Ou in De Elzen te behouden.
- Vragen over de rol van GGD-advieswaarden.

Voorlopige conclusies onderzoek (1/2)

- Afname geurbelasting uit stallen van veehouderijen wenselijk gelet op verschil GGD-adviezen en berekende geurbelasting.
- Onverkort overnemen GGD-normen leidt tot een blokkade voor nagenoeg alle plannen.
- Specifiek aandacht nodig voor woon- en leefklimaat woningen op locaties voormalige veehouderijen. Nu niet via geurnormen beschermd.

Voorlopige conclusies onderzoek (2/2)

- Strengere voorgrondnormen gaan gepaard met grotere risico's op omgekeerde werking / blokkade plannen en projecten.
- Strengere geurnormen (voor- en achtergrond) werken nu alleen door bij ontwikkeling van veehouderijen (meer dieren, meer stalruimte).
- Maatwerk-aanpak nodig gericht op verminderen bestaande overlast.
- Invloed landelijk en provinciaal beleid (stikstof en klimaat) is groot. Op korte termijn (tot 2030) vooral vanwege veronderstelde noodzaak tot modernisering stallen en te nemen beslissingen veehouders over investering op hun locatie(s).

Contouren voorstel aanpassing geurbeleid

Concept voorstel voorgrondnormen

- **Update grenzen bebouwde kom** (bebouwingsconcentraties):
 - Onderscheid tussen bestaand en beoogde uitbreidingen (plangebieden)
 - Onderscheid tussen woongebieden en bedrijventerreinen (zonder wonen)
- Bestaand 10 Ou, 7 Ou en 5 Ou gebied handhaven
- Strengere norm voor bestaande woongebieden: naar 2 Ou of 1 Ou
- Plangebieden voor uitbreiding wonen: naar 5 Ou
- Bestaande bedrijventerreinen: 7 Ou
- Plangebied uitbreiding bedrijventerrein 7 Ou (met wonen) of 10 Ou (zonder wonen)
- Maatwerk aanpak kenbaar maken, gericht op verminderen bestaande overlast, prioriteit hoog belaste situaties en piek-bijdragen (voor zover niet al eerder ingezet)

Concept voorstel update voorgrondnormen

Deelgebied	Huidige norm	Concept voorstel
Bestaande woongebieden *	3 Ou	2 Ou of 1 Ou
Nieuwe woongebieden *	7 Ou	5 Ou
Bestaande bedrijventerreinen *	7 Ou	7 Ou
Nieuwe bedrijventerreinen *	7 Ou en 10 Ou	7 Ou (met wonen) 10 Ou (zonder wonen)
De Elzen	5 Ou	5 Ou
Kernrandzone * Woonwerk landschap	7 Ou	7 Ou
Overig buitengebied *	10 Ou	10 Ou

* update begrenzing o.b.v. huidige topografie en bestaande plannen

Contouren voorstel achtergrondnormen

- Beleidsregel voor toetsen achtergrondbelasting bij **nieuwe** ruimtelijke ontwikkelingen is noodzakelijk.
- Duidelijk maken welke afweging wordt gemaakt:
 - Bij ontwikkeling van nieuwe functies zoals nieuwe woongebieden, bedrijventerreinen en functieveranderingen in het buitengebied.
 - In gebieden waar veehouderij de ruimte heeft geen nieuwe woningen en kritisch zijn op functiewijzigingen VAB-locaties.
 - Bij de ontwikkeling van veehouderijen waar nieuw planologisch besluit nodig is (ook bij uitbreiding binnen bestaand bouwvlak).
- Onverkort overnemen GGD-advieswaarden is niet realistisch (blokkade voor nagenoeg alle plannen). Bestaande woongebieden voorstel 10 Ou, met lagere voorgrondnormen (1 of 2 OU) vanwege sturende werking voor daling van de achtergrondbelasting.

Contouren voorstel met achtergrondnormen

Deelgebied	Voorgrondnorm	Achtergrondnorm Regulier	Achtergrond VAB Niet-wonen *
Woongebieden bestaand	1 Ou of 2 Ou	10 Ou	10 Ou
Plangebied wonen	5 Ou	13 Ou	13 Ou
Bedrijventerreinen bestaand en plangebied	7 Ou en 10 Ou	13 Ou	20 Ou
kernrandzone en woonwerk landschap	7 Ou	13 Ou	20 Ou
Buitengebied, De Elzen	5 Ou	20 Ou	20 Ou
Overig buitengebied	10 Ou	20 Ou	20 Ou

* Hogere waarde mogelijk bij bestaande voormalige bedrijfswoningen en bestaande woningen die gebouwd zijn op de kavel van een voormalige veehouderij; niet voor nieuwe situaties.

Maatwerk-aanpak

- Bij overschrijding normen achtergrondbelasting proportionele afname (conform provinciale regels)
- Mogelijke inzet extra regulerende CHW-bevoegdheden bij ontwikkelplannen bij overbelaste situaties (20 Ou cumulatief)
- Aanpakken stilzitters (indien aan de orde) bij
 - Grote bijdrage aantal overbelaste situaties
 - Hoge voorgrondbelasting (meer dan 19 Ou voorgrondbelasting)
- Inzet stimulerende CHW-bevoegdheden en ruimtelijke instrumenten ter ondersteuning plannen van veehouders die leiden tot verduurzaming en oplossen knelpunten geuroverlast

Vragen ?

